

A kecskéket és a juhokat kiengedték az akolból. Leszegett fejjel legelnek. A lakópark határában megnyugtató a nyáj jelenléte. A magasból nézem vándorlásukat. A reggeli "megszólítás ábrándja". Lassan, nyugodtan, hangosan.

30 Kakuk Tamás

SCOTT KAPITÁNY AKTATÁSKÁJA

Nem számít hova jutok vele. A csecsemőt is ölle veszed, eteted, tisztába teszed, rakod a kiságyba, de mindez önmagában kevés. Folyamatosan beszélned kell hozzá, akkor is, ha nincs válasz. Később

ettől lesz jelentősége hallgatásodnak. Tibeti jóga az ablakkal szemben. A mozgás szótagjai. Fokozatosan mulasztják el az éjszaka fájdalmaikat. Közben elhalványulnak a templom színei. Kitartó, sűrű felhők futnak felette.

„Jézus arra oktatja tanítványait, hogy könnyű teherrel utazzanak -, micsoda ellentét a mai utazók szokásaival szemben! Nem foglalkozik a csomagok súlyhatárával, hanem kéri tőlünk, hogy nézzük meg a szívünket, mennyire vagyunk szabadok. Engem vajon mennyire határoz meg a csomagom? Meg tudok-e pihenni valós önmagamban, és el tudom-e engedni azt, amit nem számít? Elképzelem aggályaimat a repülőtéren csomagkiadó körforgásában; újra és újra feltűnnek -, mi történik, ha nem veszem fel őket?”

Régimódi gyóntatószék. A padban azon gondolkozom, miért feszélyezne, ha face to face kéne színt vallani, beszélni. A bűnök is szemtől szembe történnek. Az evangélium Márk passiója. Az utcán rövid időre kisüt a nap, aztán újra elborul. Emlékeimben Gyöngyössi Imre *Virágvasárnapján* színeseen virágzik a barackfa, de ez nem történhetett meg, a film fekete-fehér.

A napsütésben is hűvös a levegő. Délelőtt tiztől délután fél hétig dolgozunk a szőlőben. Szemben a másik hegyen több hektáros szőlőültetvények. A metszés általában két napig tart, most egy alatt rendbe tesszük a félhektáros gyalogtőkét. Este maréknyi direkt termő szőlővesszőt viszek hajdani barátomnak. Csengetek a kertkapunál. Óvatosan nyílik a verandaajtó. A kerítésen keresztül adom át a vesszőket. Gyermekkorom utolsó megmaradt íze a delevári szőlő, mondja fázósan.

Az éj szelíd trónját távoli katonai helyőrségben olvasom. Sokáig azt gondolom, Szinnai Tivadar fordította. Barátja révén, akinek a nagybátyja volt, az én legjobb barátom örököli meg Szinnai viseletes aktatáskáját. Szinnai rengeteget fordított, például a Cooper- könyveket, de Fitzgeraldot nem. Ez csalódás nekem, mert úgy érzem neve különös zenéje illik a címhez, ami Keats versből ered: „Ím itt vagyok! - ül már az éj szelíd/ trónján a szűz Hold s dús csillagsokor/ tündéri rajban körbefürtözé,/ de e mély árnyba itt/ az égről halk fényt csak a szél sodor/ mohás útvesztők s vak zöld lomb közé.”

Tóth Árpád. Szinnai ezerkilencszáznegyvenötben *Sötét ablakok* címmel írt dokumentumregényt. Dicsérték többen, de nem adták ki újra. *Az éj szelíd trónjának* fordítását Osztovits Levente jegyzi.

Folyóirat lapszámbemutatón ifjabb korom barátjával diskurálok. Akkoriban majd minden nap a kisvárosi önkiszolgáló étteremben ettük a menüebédet. A délutáni szemerkélő esőben átmásztunk a tenispálya magas kerítésén, hogy játszani tudjunk. A gondnok már régen hazament. Józanul azt gondolta, ilyen időben nem lehet játék. Mi persze a döntő szettig ütöttük az alig felpattanó, vizes labdákat.

Legjobb barátom telefonon mondja, meghalt a filmrendező. Több Ottlik Géza írást vitt vászonra. Moziként a Honvéd utcában havonta három napig filmeket néztem. Éppen kiszédültem a vetítóből, amikor a közelben belefutottam egy forgatásba. Több részes tv-filmet készített Sinkó Ervin regényéből. Az utcasarkon harmincas évekbeli egyenruhás rendőr. A korabeli hirdetőoszlop mögé bújtam. A kamera fhartsínen kísért két fiatal, hosszúkabátos, kalapos férfit. Egyikük népszerű színész lett később. A rendező a fhartkocsin ült az operatőr mellett. A káoszban maga volt a nyugalom.

Két év múlva a filmművészeti főiskola felvételi bizottsága előtt Wolfgang Borchertől beszélgetünk egymással, vagy inkább ő kérdez. Ha már szóba hoztam a fiatalon elhunyt német író. Nem tudom, hogy *Az ajtón kívül* Balassa Sándor operát írt, ráadásul, amit ő rendezett. A háromszázból tíz embert vesznek fel. Egyikük sem lesz ismert filmes. Így is úgyis közéjük tartozom. Kedves levélből: „az számít, ami 'oda-benn' van”. Nem egyszerű idáig eljutni, de mindig ezen az úton.

Ottlik „Az alkotás cselekedet... Szakadatlan éberség, állandó szenvedélyes jelenlét... Az írónak, azt látjuk, gyakran sokféle tehetsége van, melyeken tündöklő közönnyel lép keresztül egyetlen kedvéért, ahogyan a sokféle lehetséges cselekedet közül a legveszélyesebb mellett dönt. Ez a választása is tett. És tett a tétovázás nélküli mozdulat, mellyel anyagához és eszközához nyúl.” *A Buda az Új szeptember a haraglábnál* fejezetének elejéből Robert Scott naplójának utolsó mondata a fagyhalál előtt: „Úgy lehet kár, de azt hiszem, nem tudok többet írni.”